ئاسایشی ئەلیکترۆنی (سایبەر_سکیوریتی) چییە؟

نووسینی: دامەزراوەی نێودەوڵەتیی ئامێرە بازرگانییەکان
وەرگێڕانی: مەڵبەندی دیراساتی گشتی

ئاسایشی ئەلیکترۆنی ئاماژەیە بۆ هەر تەکنەلۆژیایەک، یاخود هەر ڕێوشوێن‌و کردەیەک کە بگیرێتەبەر بۆ ڕێگری لە هێرشی ئەلیکترۆنی یاخود کەمکردنەوەی کاریگەرییەکانی.
ئامانجی ئاسایشی ئەلیکترۆنی پاراستنی سیستەم، ئەپڵیکەیشنەکان، کۆی ئامێرەکان، داتای هەستیارو گرنگ‌و بابەتە داراییەکانی تاکەکان‌و دامەزراوەکانە لە ڤایرۆسی کۆمپیوتەرو هێرشە فیدییەکان‌و جۆرەکانی هێرشی دیکە.
هێرشە ئەلیکترۆنییەکان توانای ئەوەیان هەیە کە بازرگانییەکان بشێوێنن‌و زیانیپێبگەیەنن، یاخود بە تەواوەتی لەناویببەن، ڕێژەی قوربانیانی ئەم کردەوانە بەردەوام لە زیادبووندایە. بۆ نموونە: بە پێی ڕاپۆرتی نرخی ئامێرە بازرگانییە نێودەوڵەتییەکان (IBM) بۆ دزەکردنەناو داتاکان‌و زانیارییەکان لە ساڵی (٢٠٢٣)دا:
-نرخی ڕێژەی ناوەندی دزەکردنەناو داتاکان لە ساڵی (٢٠٢٣)دا (٤.٤٥) ملیۆن دۆلاری ئەمریکی بووە، کە ڕێژەی (١٥٪) بە بەراورد بە سێ ساڵی ڕابردوو زیادیکردووە.
-ڕێژەی ناوەندیی دزەکردنەناو داتاکان لە ڕێگەی هێرشی ڕانسەم‌و داواکاریی فیدییە لە (٢٠٢٣)دا زۆر زیاتربووە، کە (٥.١٣) ملیۆن دۆلاری ئەمریکی بوو. ئەم ڕێژەیە پارەی

دراوی فیرییەکان لەخۆناگرێت، کە ئەویش بڕی (١٥٤٢٣٣) دۆلاری ئەمریکی بوو، کە بە ڕێژەی (٨٩٪)ی ساڵی ڕابردوو زیاترە.
لێکدانەوەیەک ئەوە دەخاتەڕوو کە تاوانە ئەلیکترۆنییەکان بڕی (١٠.٥) ترلیۆن دۆلاری ئەمریکی بۆ هەر ساڵێک تا ساڵی (٢٠٢٥) لە سەر ئابووریی جیهان دەکەوێت.
فراوانبوونی بابەتە باوەکانی تەکنەلۆژیای زانیاری لەم ساڵانەی ڕابردوودا ئەم بابەتانە لەخۆدەگرێت:
- زیادبوونی ڕێژەی پشتبەستن بە کۆمپیوتەرەکان کە بە سیستەمی کلاود کاردەکەن،
- ئاڵۆزبوونی تۆڕەکانی ئینتەرنێت،
- کارکردنی دوورمەوداو کارکردن لە ماڵەوە،
- پرۆگرامەکانی(BYOD) ، کە داوادەکەن کە ئامێرە ئەلیکترۆنییەکانی خۆت بهێنیت،
- ئامێرە بەیەکەوەبەستراوەکانو هەبوونی هەستەوەرەکان لە هەموو شتێکدا، لە جەرەسی دەرگاوە بۆ ئەو تایبەتمەندییانەی لە ئۆتۆمبێلەکاندا ڕێکردنی ئۆتۆمبێلەکە لە سەر هێڵی جادەکان دروستدەکات.
هەموو ئەم پێشکەوتنە باوانە سوودی بازرگانیی پێشکەوتنی مرۆڤایەتی دەردەخات، بەڵام دەرفەتی زیاتر بۆ هێرشی ئەلیکترۆنیو تاوانبارە ئەلیکترۆنییەکان بەردەستدەخات. جێی سەرسوڕمان نییە کە لە توێژینەوەیەکدا لەم دواییانە ئەوە خراوەتەڕوو کە بۆشایی لە ژمارەی فەرمانبەرانی بواری ئاسایشی ئەلیکترۆنی (٣.٤) ملیۆن فەرمانبەرە لە سەرتاسەری جیهاندا (بۆشایی لە نێوان ئەو فەرمانبەرانەی ئێستا کار لە ئاسایشی ئەلیکترۆنی دەکەنو ئەو شوێنی کارانەی هەیەو دەبێت پڕبکرێنەوە). تیمی ئاسایشی بەرپرس لە سەرچاوەکان تیشکیانخستووەتەسەر پەرەپێدانی ستراتیجی ئاسایشی ئەلیکترۆنی فراوانو گشتگیر کە لێکدانەوەی پێشکەوتوو، زیرەکیی دەستکردو خۆکردەیی بەکاربهێنێت بۆ بەرەنگاربوونەوەی مەترسییە ئەلیکترۆنییەکان بە شێوەیەکی کاریگەرترو کەمکردنەوەی لێکەوتەکانی هێرشە ئەلیکترۆنییەکان.
جۆرەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی (بوارەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی) ستراتیجییەکی بەهێزی ئاسایشی ئەلیکترۆنی هەموو چینەکانی ژێرخانی تەکنەلۆژیای زانیاری، یاخود بوارو دۆمەینەکان لە هێرشو هەڕەشەی ئەلیکترۆنی دەپارێزێت.

ئاسایشی ژێرخانی پێویست

ئاسایشی ژێرخانی پێویستی سیستەمە کۆمپیوتەرییەکان، ئەپڵیکەیشنو بەرنامەکان، هێڵەکانی ئینتەرنێتو داتاو سەرمایە دیجیتاڵییەکان دەپارێزێت، کە کۆمەڵگە بۆ ئاسایشی نەتەوەیی، ئابووریی تەندروستیو سەلامەتیی گشتی پشتیپێدەبەستێت. لە

ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا، پەیمانگەی نەتەوەیی بۆ تەکنەلۆژیاو ستانداردەکان (NIST) چوارچێوەیەکی کاری ئاسایشی ئەلیکترۆنیی پەرەپێداوە بۆ یارمەتیدانی دابینکەرانی تەکنەلۆژیای زانیاری لە ناوچەکەدا. بەشی ئاسایشی نیشتیمانیی ویلایەتە یەکگرتووەکان، دەزگای ئاسایشی ئەلیکترۆنیو ئاسایشی ژێرخان (CISA) ڕێنوێنیی زیاتر دەستەبەردەکات.

ئاسایشی تۆڕی ئینتەرنێت

ئاسایشی ئینتەرنێت ڕێگری لە دەستگەیشتن یاخود چوونەناوەوەی ڕێپێنەدراو دەکات، هەروەها ڕێگری لە پێشینەیی دەکات لەو هێرشە ئەلیکترۆنیو دزەکردنەناو تۆڕەکانی ئاسایشەوەو دەیاندۆزێتەوە. لە هەمان کاتدا ئاسایشی تۆڕەکانی ئینتەرنێت یارمەتیدەرە بۆ دڵنیاکردنەوەی ئەوەی کە بەکارهێنەرە ڕێپێدراوەکان بە سەلامەتیو لە کاتی خۆیدا دەستیاندەگات بەو سەرچاوانەی لە تۆڕەکانی ئینتەرنێتدا پێویستیان پێیەتی.

ئاسایشی خاڵی کۆتایی (Endpoint)

خاڵە کۆتاییەکان یاخود ئێندپۆینتەکان، سێرڤەرەکان، دیسکتۆپەکان، لاپتۆپەکانو ئامێرەکانی مۆبایل، بە خاڵی بنەڕەتیی چوونەناوەوە دادەنرێن بۆ هێرشە ئەلیکترۆنییەکان. ئاسایشی خاڵی کۆتایی یاخود ئێندپۆینت، ئەم ئامێرانەو بەکارهێنەرەکانیان دەپارێزێت لە دژی هێرشەکانو تۆڕەکانیش دەپارێزێت لەو کەسانەی خاڵە کۆتاییەکان یاخود ئێندپۆینتەکان بەکاردەهێنن بۆ دەستپێکردنی هێرشەکانیان.

ئاسایشی بەرنامەو ئەپڵیکەیشنەکان

ئاسایشی ئەپڵیکەیشنەکان، ئەپڵیکەیشنەکانی کە لە سەر ئامێرەکە ئیشدەکەنو ئەو ئەپڵیکەیشنانەیش کە لە کلاوددا کاردەکەن، دەپارێزێت، ڕێگریدەکات لە بەکارهێنانی ڕێگەپێنەدراو بۆیانو بەکارهێنانی بەرنامەکانو داتای پەیوەندیدار پێیانەوە. هەروەها ڕێگریدەکات لەو کەموکورتیو خاڵە لاوازانەی لە دیزاینی ئەپڵیکەیشنەکەدا هەیە، کە هاککەرەکان دەتوانن بەکاریبهێنن بۆ دزەکردنەناو تۆڕەکانەوە. میتۆدی مۆدێرنی پەرەپێدانی ئەپلیکەشنەکان، وەک ((DevOps)و (DevSecOps))، ئاسایشو تاقیکردنەوەی ئاسایش لە پرۆسەی دروستکردنو پەرەپێدانەکاندا بونیاددەنێن.

ئاسایشی کلاود

ئاسایشی کلاود خزمەتگوزارییەکی ڕێکخراوی بنچینەداری کلاودو بابەتەکانی، ئەپڵیکەیشنەکان، داتا، کۆگا، ئامرازەکانی پەرەپێدان، سێرڤەرە نابەرجەستەکانو

ژێرخانی کلاودەکە دەپارێزێت. بە شێوەیەکی گشتی، ئاسایشی کلاود لە سەر بەرپرسیاریەتیی هاوبەشی مۆدێلەکەی کاردەکات، کە تێیدا دەستەبەرکەری کلاودەکە بەرپرسە لە سەلامەتیی خزمەتگوزارییەکانیو ئەو ژێرخانەی بەکاریدەهێنێت بۆ گەیاندنیان. کڕیارەکان بەرپرسیارن لە پاراستنی داتا، کۆدو بابەتەکانی دیکەی لە کلاودەکەدا هەڵیدەگرن، یاخود بەکاریدەهێنن. وردەکارییەکان جیاوازەو دەگۆڕێت بە پێی ئەو خزمەتگوزارییانەی لە سەر کلاودەکە بەکاردەهێنرێت.

ئاسایشی زانیاری

ئاسایشی زانیاری هەوڵدەدات بۆ پاراستنی گشت زانیارییە گرنگەکانی دامەزراوەکان، فایلە دیجیتاڵییەکانو داتاکان، دۆکیومێنتە پەڕاوییەکان، میدیای بەرجەستەو تەنانەت گوتاری مرۆڤەکانیش، دەیانپارێزێت لە بەدەستگەیشتنی ڕێپێنەدراو، دزەکردن یاخود بەکارهێنانو گۆڕانکاری تێیاندا. ئاسایشی داتا یان پاراستنی زانیاریی دیجیتاڵی، بەشێکە لە ئاسایشی زانیاریو تیشکدەخاتەسەر ئەو ڕێکارانەی پەیوەندییان بە ئاسایشی زانیارییەوە هەیەو گرێدراون بە ئاسایشی ئەلیکترۆنییەوە.

ئاسایشی مۆبایل

چەندین جۆری پسپۆڕیو تەکنەلۆژیای دیاریکراوو پەیوەندیدار بە مۆبایلە زیرەکەکانو ئامێرەکانی مۆبایل لەخۆدەگرێت، بە ئەپڵیکەیشنەکانی بەڕێوەبردنی مۆبایلەکان (MAM)و بەڕێوەبردنی جوڵە لە دامەزراوەکەدا (EMM). بەم دواییانە ئاسایشی مۆبایل وەک بەشێک لە چارەسەری بەڕێوەبردنی یەکگرتووی خاڵی کۆتایی یاخود ئێندپۆینتەکان (UEM) بەردەستخراوە، کە کۆنفیگرەیشنەکان بەڕێوەبردنی ئاسایشەکان بۆ چەندین ئێندپۆینتی وەک ئامێرەکانی مۆبایل، دیسکتۆپەکان، لاپتۆپەکانو چەندانی دیکە چالاکدەکات، لە یەک سەرچاوەی کۆنترۆڵکردنەوە.

مەترسییە باوەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی

بەرنامەی زیانبەخش (Malware)

ماڵوێر کورتکراوەی (malicious software)ە، کە بریتییە لە هەر کۆدێکی سۆفتوێر یاخود پرۆگرامێکی کۆمپیوتەر. کە بە مەبەست وا نوسراوە. زیان بە سیستەمی کۆمپیوتەرەکە یاخود بەکارهێنەرەکانی بگەیەنێت. هەموو هێرشێکی ئەلیکترۆنی لەم سەردەمەدا، جۆرێک لەم پرۆگرامە زیانبەخشانە لەخۆدەگرێت.

هاککەرەکانو تاوانبارە ئەلیکترۆنییەکان، ماڵوێرەکان دروستدەکەنو بەکاریدەهێنن

بۆ چوونەناوەوەی ڕێپێنەدراو بۆ سیستەمەکانی کۆمپیوتەرو داتا هەستیارەکان، سیستەمەکانی کۆمپیوتەرەکە دەدزنو لە دوورەوە کارپێدەکەن، سیستەمەکە تێکدەدەنو زیانیپێدەگەیەنن، یاخود داتاکانی دەوەستێننو سیستەمەکە بەبارمتەدەگرنو پارەی زۆری لە بەرانبەردا پێوەردەگرن.

ڕانسەموێر

جۆرێکە لە پرۆگرامە زیانبەخشەکان، کە داتاکانی قوربانییەکە بەکۆددەکاتو هەڕەشەی ئەوە دەکات کە بە کۆدکراوی بیهێڵێتەوە یاخود "خراپتر"، ئەگەر قوربانییەکە پارەنەدات بە هێرشبەرەکان. بە پێی ئاسایشی (IBM)و هێزەکانی ڕێبەری هەڕەشەی زانیاری (٢٠٢٣)، هێرشکەرە ڕانسەموێرییەکان ڕێژەی (١٧٪)ی هەموو هێرشە ئەلیکترۆنییەکانی ساڵی (٢٠٢٢)یان پێکهێناوە. کە دەڵێین: "خراپتر"، مەبەستمان لەوەیە ڕانسەموێری ئەمڕۆی پێدەناسرێتەوە لەوانەی پێشوو. هێرشە ڕانسەموێرییەکانی پێشوو داوای یەک پارەدانی دەکرد لە بەرانبەر کلیلی کردنەوەی کۆدەکاندا. ئەمڕۆ هێرشی دوو پارەوەرگرتنە، کە دووەم پارەداواکردن بۆ ڕێگرییە لە بڵاوکردنەوەی داتاو زانیارییەکانی قوربانییەکە. هەندێکیان سێ برە پارە داوادەکات، کە هەڕەشەدەکات لە دەستپێکردنی نکۆڵی لە هێرشکردنەسەر خزمەتگوزارییەکە، ئەگەر پارەکان نەدرێت.

ڕاوکردن

هێرشەکانی ڕاوکردن بریتین لە ئیمەیڵ، نامە یاخود نامەی دەنگی، کە بەکارهێنەرەکان هەڵدەخەڵەتێنێت بۆ دابەزاندنی ماڵوێرەکان، یاخود بەشداریکردن بە زانیاریی گرنگو هەستیار یان ناردنی کۆمەک بۆ کەسانی هەڵە. زۆرینەی بەکارهێنەران ئاشنان بە شێوازی فێڵی ڕاوکردنی بەکۆمەڵ، ئیمەیڵی زۆرو نوسینی زۆر، کە وا دەریدەخەن لەلایەن کۆمپانیایەکی گەورەو باوەڕپێکراوەوە بێت، داوا لە بەکارهێنەران دەکەن کە وشە نهێنییەکانیان دووبارە بنوسنەوە، یاخود زانیاریی هەژماری بانکییەکانیان دووبارە داخڵبکەنەوە، بەڵام فێڵی ڕاوکردنی پێشکەوتووتر بریتییە لە ڕاوکردنی تاکو ئیمەیڵی بازرگانیی گرنگ، کە ئەو تاکە تایبەتانە یاخود ئەو گرووپانە بەئامانجدەگرێت کە دەتوانێت داتای بەنرخو بڕێکی زۆر پارەیان لێبدزن. ڕاوکردن یەک جۆری ئەندازیاریی کۆمەڵایەتییە، کە بریتییە لە جۆرێکی تاکتیکەکانی هاککردنی مرۆڤو هێرشەکان، کە فێڵی سایکۆلۆژی بەکاردەهێنێت بۆ فریودانو فشارخستنەسەر کەسەکان بۆ بڕیاردانی ناڕاست.

مەترسیی ناوەکی

مەترسیی ناوەکی ئەو مەترسییانەیە کە لە بەکارهێنەر، فەرمانبەر، بەڵێندەرانو هاوبەشە بازرگانییەکانەوە سەرچاوەدەگرێت، کە بە مەبەست یان بە بێئاگایی بەدەستگەیشتنە یاساییەکانیان بە هەڵە بەکاردەهێنن، یاخود هەژمارەکانیان لەلایەن تاوانبارە ئەلیکترۆنییەکانەوە تاڵاندەکرێت. دیاریکردنی مەترسییە ناوەکییەکان قورسترە لە مەترسییە دەرەکییەکان، لەبەرئەوەی نیشانەی چالاکیی ڕێگەپێدراویان هەیە، هەروەها بەرچاوە بۆ پرۆگرامە ئەنتیڤایرۆس، فایەرواڵو چارەسەرە ئاسایشییەکانی دیکە، کە بەر بە هێرشە دەرەکییەکان دەگرێت.

یەکێکی دیکە لەو ئەفسانانەی بەردەوام لە ئاسایشی ئەلیکترۆنیدا باسیدەکرێت، بریتییە لەوەی تاوانە ئەلیکترۆنییەکان هەموویان لە مەترسییە دەرەکییەکانەوە سەرچاوەدەگرن. لە ڕاستیدا، بە پێی توێژینەوەیەکی نوێ، (٤٤٪)ی هەڕەشە ناوەکییەکان کارەکتەرە زیانبەخشەکان بۆی هۆکارن، هەروەها تێکڕای تێچووی هەر ڕوداوێکی سەرچاوەگرتوو لە کارەکتەرە زیانبەخشەکان لە ساڵی (٢٠٢٢)دا (٦٤٨٠٦٢) دۆلاری ئەمریکی بوو. توێژینەوەیەکی دیکە ئەوەی دەرخستووە کە ڕێژەی سازشی هەڕەشە دەرەکییەکان (٢٠٠) ملیۆن تۆمار بووە، ئەو ڕوداوانەی لە کارەکتەرەکانی مەترسیی ناوەکییەوە سەرچاوەیگرتووە، هۆکار بووە بۆ زیاتر لە یەکملیار تۆمار.

هێرشی ڕەتکردنەوەی خزمەتگوزاریی دابەشکراو (DDoS)

هێرشی ڕەتکردنەوەی خزمەتگوزاریی دابەشکراو (DDoS) هەوڵدەدات کە سێرڤەرەکان، ماڵپەڕەکان یاخود تۆڕەکانی ئینتەرنێت تێکبشکێنێت بە پڕکردنیان بە جەنجاڵی، کە زۆرینەی کات لە ڕێگەی بۆت_نێتەکانەوەیە، کە بریتییە لە تۆڕێکی چەند سیستەمی دابەشکراو، کە تاوانبارە ئەلیکترۆنییەکان تاڵانیدەکەن، بە بەکارهێنانی ماڵوێرەکانو ئۆپراسیۆنە لە دوورەوە کۆنترۆڵکراوەکان.

قەبارەی زۆری جیهانی هێرشەکانی (DDoS) لە ماوەی بڵاوبوونەوەی پەتای (کۆڤید-١٩) دا کرا. بە شێوەیەکی زیاتر، هێرشکەرەکان هەردوو جۆری هێرشی (DDoS)و وەرگرتنی پارەیان بەکاردەهێنا، یاخود زۆر بە سادەیی هەڕەشەی ئەوەیان دەکرد کە هێرشی (DDoS) بکەن، ئەگەر ئامانجەکە بڕەپارەی داواکراوی پێنەدابان.

ئەفسانە باوو مەترسیدارەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی

سەرەڕای زیادبووی ژمارەی ڕوداوەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی لە سەرتاسەری جیهاندا، زیاتر فێردەبین لەو زیانیاریانەی لە ڕوداوەکانەوە کۆیدەکەینەوە، هێشتا تێنەگەیشتنی

مەترسیدار لە ئارادایە.

•وشەی نهێنیی بەهێز بە تەنها پارێزگاری قبوڵکراوە. وشەی نهێنیی بەهێز گۆڕانکاری دروستدەکات. بۆ نموونە: وشەیەکی نهێنی کە (١٢) کاراکتەر پێکهاتبێت، (٦٢) ترلیۆن جاری زیاتری دەوێت بۆ شکاندن وەک لە وشەیەکی نهێنی، کە (٦) کاراکتەرە، بەڵام لەبەرئەوەی هاککەرەکان دەتوانن وشە نهێنییەکان بدزن، یاخود بەرتیلبدەن بە فەرمانبەرانی دامەزراوەکانو کەسانی دیکە، کە لە ناو دامەزراوەکاندا کاردەکەن، بۆ دزینیان، ناکرێت وشەی نهێنی تاکە ڕێگە بێت بۆ پاراستنی دامەزراوەو تاکەکەسەکانیش.

•مەترسییە باوەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی ئاشکراو زانراون. لە ڕاستیدا ڕووبەری مەترسییەکان بەردەوام لە فراوانبووندایە. ساڵانە هەزاران خاڵی لاواز دەخرێنەڕوو لە ئەپڵیکەیشنە کۆنو نوێیەکانو ئامێرەکاندا. ئەگەرەکانی هەڵەی مرۆڤەکان، بە تایبەتی لەلایەن فەرمانبەری کەمتەرخەمو ئەو کەسانەی بەبێ مەبەست هۆکارن بۆ دزەکردنی داتاکان، بەردەوام لە زیادبووندایە.

•هەموو هێرشە ئەلیکترۆنییەکان هەڵگریان تێدایە. تاوانبارە ئەلیکترۆنییەکان بەردەوام هەڵگرو گوێزەرەری نوێ دەدۆزنەوە، لە ناویاندا سیستەمی لینەکس، تەکنەلۆژیای ئۆپراسیۆنی (OT)، ئامێرەکانی ئینتەرنێتی بابەتەکان (IoT)و ژینگە کلاودییەکان.

•پیشەسازییەکەم سەلامەتە. هەموو پیشەسازییەک پشکی خۆی لە مەترسییەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی بەردەکەوێت، بە هۆی ئەوەی ڕکابەرە ئەلیکترۆنییەکان بەردەوام بە دوای هەلێکدا دەگەڕێن بۆ بەکارهێنانی پێداویستییەکانی هەموو هێڵەکانی پەیوەندی لە ناو حکومەتو دامەزراوە تایبەتەکاندا. بۆ نموونە: هێرشکەرە ڕانسەموێرەکان زۆرترین ڕێژەی کەرتەکان بەئامانجدەگرن بە بەراورد بە ڕابردوو، کە لە ناویاندا حکومەتە خۆجێییەکان، دابینکەرانی خزمەتگوزارییە تەندروستییە قازانجنەویستەکانە. مەترسییەکان لە سەر زنجیرەکانی دابینکردن، وێبسایتە حکومییەکان و ژێرخانە گرنگە دیاریکراوەکانیش زیادیکردووە.

•تاوانبارە ئەلیکترۆنییەکان هێرشناکەنەسەر بازرگانییە بچووکەکان. بەڵێ، هێرشدەکەنەسەر بازرگانییە بچووکەکان. بۆ نموونە: لە (٢٠٢١)دا، (٨٢٪)ی هێرشە ڕانسەموێرییەکان ئەو کۆمپانیایانەیان بەئامانجگرتووە کە لە (١٠٠٠) کارمەند کەمتریان هەیە، (٣٧٪)ی ئەو کۆمپانیایانە کەمتر لە (١٠٠) کارمەندیان هەبووە.

تەکنەلۆژیا سەرەکییەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنیو باشترین پراکتیزەکردنەکان

تەکنەلۆژیاو باشترین پراکتیزەکردنەکانی باسیدەکەین، دەتوانێت یارمەتیی

دامەزراوەکەت بدات کە ئاسایشێکی ئەلیکترۆنیی بەهێز دابمەزرێنێت، کە خاڵە لاوازەکانت کەمبکاتەوە بەرانبەر بە هێرشی ئەلیکترۆنیو زانیارییە گرنگەکانی سیستەمەکەت بپارێزێت، بەبێ ئەوەی دەستوەربداتە ئەزموونی بەکارهێنەرو کڕیارەکانت.

مەشقی هۆشیاری ئاسایش

مەشقی هۆشیاریی ئاسایش یارمەتیی بەکارهێنەرانی دەدات لە کردە زیانبەخشەکان تێبگەن، لە بەکارهێنانی هەمان وشەی نهێنیی سادە بۆ ژمارەیەک هەژمارو زۆر بڵاوکردنەوەی ناو تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان، کە ئەگەری هێرشکردنەسەر خۆیانو دامەزراوەکەیان زیاددەکات. ئەم مەشقکردنە سیاسەتی پاراستنی داتا لەخۆدەگرێت، کە یارمەتیی کارمەندەکان دەدات داتای گرنگی کەسیو دامەزراوەکەیشیان بپارێزن. بە هەمان شێوە یارمەتیدەرە بۆ ناسینەوەی هێرشەکانی ڕاوکردنو ماڵوێرەکان.

بەڕێوەبردنی دەستگەیشتنو ناسنامە

بەڕێوەبردنی دەستگەیشتنو ناسنامە (IAM) ڕۆڵو ئیمتیازاتەکانی هەر بەکارهێنەرێک دیاریدەکات، هەروەها ئەو دۆخەی کە تێیدا ئیمتیازەکانیان پێدەدرێت، یاخود ڕەتدەکرێتەوە. تەکنەلۆژیاکانی (IAM) سەلماندنی فرەهۆکار لەخۆدەگرێت، کە تێیدا بە لایەنی کەمەوە داوای سەلماندێکی زیاتر دەکات، جگە لە ناوی بەکارهێنەرو وشەی نهێنی، هەروەها سەلماندنێکی گونجاو، کە بە پێی دەقەکە سەلماندنی زیاتری پێویستە.

بەڕێوەبردنی ڕوکاری هێرش

بەڕێوەبردنی ڕوکاری هێرش (ASM) بریتییە لە دۆزینەوە، شیکاری، چارەسەرو چاودێریی بەردەوامی خاڵی لاوازی ئاسایشی ئەلیکترۆنیو هۆکارەکانی هێرش، کە ڕوکاری هێرشی دامەزراوەیەک دروستدەکەن. بە پێچەوانەی بەندو بەستەکانی بەرگریی ئەلیکترۆنی، (ASM) بە تەواوەتی لە ڕوانگەی هاککەرەکانەوە ڕێنوێنیدەکات، وەک لە ڕوانگەی بەرگریکارەوە. ئامانجەکان دەناسێتەوەو مەترسییەکان دەخاتەڕوو، بە پشتبەستن بەو هەلانەی دێتەبەردەم هێرشکەرەکان.

دیاریکردنی مەترسی، خۆپارێزیو وەڵامدانەوە

دامەزراوەکان پشتدەبەستن بە تەکنەلۆژیای شیکاریو زیرەکیی دەستکرد بۆ ناسینەوەو وەڵامدانەوەی هێرشی گریمانەییو حەتمییەکان لە پێشینەدا، لەبەرئەوەی

مەحاڵە بتوانیت بەر بە هەموو هێرشە ئەلیکترۆنییەکان بگریت. ئەم تەکنەلۆژیایانە کۆمەڵێك بابەت لەخۆدەگرنو لە هەمان کاتدا تەنها بەمانەوە پەیوەست نین، زانیاریی ئاسایشو بەڕێوەبردنی ئیڤێنت (SIEM)، ڕێکخستنی ئاسایشو خۆکردەییو وەڵامدانەوە (SOAR)، دیاریکردنی خاڵی کۆتایی (ئێندپۆینت)و وەڵامدانەوە (EDR)، بە شێوەیەکی گشتی ئەم تەکنەلۆژیایانە وەک بەشێک لە پلانی وەڵامدانەوەی فەرمی بۆ ڕوداوەکان بەکاردەهێنرێن.

چاکبوونەوە لە دوای کارەسات

تواناکانی چاکبوونەوەو خۆڕێکخستنەوەی دوای ڕوداوێکی کارەساتئامێز ڕۆڵی سەرەکی دەبینێت لە بەردەوامیی بازرگانی لە حاڵەتی هێرشی ئەلیکترۆنیدا. بۆ نموونە: دەکرێت شکستهێنان لە پاڵپشتی، کە لە شوێنێکی دووردا هەڵگیراوە، هۆکار بێت بۆ دەستکردنەوەی بازرگانییەکە بە ئۆپراسیۆنەکانی لە دوای هێرشێکی ڕانسەموێری، تەنانەت پێویستنەکات پارەکەیش بدات.

سەرچاوە: وێبسایتی دامەزراوەی نێودەوڵەتی ئامێرە بازرگانییەکان